

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Adres redactie: ds. H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist

pinksterzang.

Komt, komt, o drie maal Heilge Geest!
Gebenedijt ons Pinksterfeest!
Komt, tortelduif van 's Hemels dak,
En brengt ons den olijventak!

Vertrooster, brengt ons Christi vreê,
En neemt in onze herten steê!
Geest Gods, maakt onzen geest gewis.
Dat God ons aller Vader is.

O vinger Gods, dit steenen hert
Vermorzelt, dat het weeker werdt
En Christi wet, die eeuwig blijft,
In ons gemoed en zinnen schrijft!

O die gij onbegrijpelijk zijt!
Ons hert tot Uwen tempel wijdt,
En ons inwendigheid herschept,
Die lust bij ons te wonen hebt.

Komt, Hemel-dauw! en overstort
't Gemoed, onvruchtbaar en verdord,
O stroom des levens! o fontein!
Bevochtigt ons en wascht ons rein.

Komt, Godlijk vier! en steekt voortaan
Ons koude ziel met ijver aan.
Komt, heilig vier! verteert, verslindt
Al wat in ons nog 't vlees bemint.

Gij, wind des Heeren! weest toch meê
Ons zielschip in 's werelds zeê:
Opdat wij, vrij van schipbreuk, dan
Landen in 't Hemelsch Canaän

JOOST VAN DEN VONDEL

J. Veenhof

De bekenntnisbewegung „Kein anderes Evangelium”

De Bekenntnisbewegung „Kein anderes Evangelium”, die in Duitsland is ontstaan en daar geducht van zich doet spreken, heeft ook in Nederland sterk de aandacht getrokken. Toch zijn in ons vaderland velen nog niet goed op de hoogte met het streven en de activiteiten van deze beweging en blijken daaromtrent allerlei misverstanden te heersen. Alleen reeds om die reden is het zinvol de achtergrond, het karakter en de doelstelling van deze beweging wat nader te belichten. In dit artikel willen we daartoe een poging wagen. Het is mijn opzet in eerste instantie vooral zakelijke informatie te verschaffen, zodat de lezer in staat wordt gesteld zelf zich over een en ander een oordeel te vormen.

De achtergrond van deze Bekenntnisbewegung (belijdenisbewegung) moet worden gezocht in geheel de situatie, waarin kerk en theologie zich op dit ogenblik bevinden. Zij is primair een reactiebeweging tegen de nieuwe theologie die in mannen als Bultmann, Ebeling, Fuchs en Braun en — buiten het duitse taalgebied — in figuren als Tillich, Robinson, Pauls van Buren en de verdedigers van de „God-is-dood”-theologie haar woordvoerders vindt. Wat wil deze moderne theologie? Het is natuurlijk onmogelijk in kort bestek op deze vraag een bevredigend en afdoend antwoord te geven. We moeten met het trekken van een paar hoofdlijnen volstaan. Daarbij ligt het voor de hand, dat wij ons uitgangspunt nemen in Bultmann. Bultmann is immers de man, die binnen het duitse taalgebied het startsein gaf voor de ontwikkeling van de nieuwe theologie en zijn invloed op de jongere voorstanders van deze theologie is zo groot, dat hun gedachtengangen zonder hem eenvoudigweg niet te begrijpen zijn.

Ook wie van Bultmann zelf nooit een letter gelezen heeft, kent wel het befaamde slagwoord, waarmee zijn theologisch streven wordt getypeerd: Ontmythologisering! Naar de overtuiging van Bultmann is het wereldbeeld van het Nieuwe Testament in tegenstelling met ons door wetenschap en techniek bepaalde wereldbeeld mythisch van karakter. Wanneer het Nieuwe Testament spreekt van Christus als een praë-existente God, die op aarde als een mens verschijnt, wonderen verricht, demonen uitdrijft, ter verzoening van de zonden der mensen aan het kruis sterft, op de derde dag opstaat, in de hemelse wereld terugkeert en binnenkort op de wolken des hemels terugkomen zal, om door kosmische catastrophes, door opstanding der doden en gericht heen een nieuwe hemel en een nieuwe aarde tot stand te doen komen, dan is dat naar zijn oordeel alles mythologische taal. Voor ons bezitten al deze mythologische voorstellingen geen geloofwaardigheid meer. De moderne mens kan daarmee niets meer beginnen; ze zijn voor hem onbegrijpelijk en nietszeggend. Niemand rekent tegenwoordig meer met de mogelijkheid, dat de loop van natuur en geschiedenis van boven af doorbroken wordt en zeker kan niemand begrijpen dat de zin van zijn leven uitgerekend dáárvan afhangt.

Wat moeten wij in deze situatie nu met het Nieuwe Testament aanvangen? Er schijnt niets anders op te zitten dan grote brokstukken van dit oude boek als verouderd overboord te gooien, om dan tenslotte nog een religieuze en zedelijke kern over te houden. Maar — en daar moeten we goed op letten —

deze kant wil Bultmann beslist niet uit. Wij moeten, zo zegt hij, de mythen van het Nieuwe Testament niet elimineren (verwijderen), maar interpreteren (uitleggen)! Wij dienen door te stoten tot wat de mythen eigenlijk tot uitdrukking willen brengen. De mythen bedoelen nl. ons iets te onthullen over de grondslag en de zin van ons bestaan (existentie) en nu rust op de exegeet de taak de mythologische voorstellingen zo te interpreteren, dat deze eigenlijke bedoeling van de mythe wordt blootgelegd. De „Entmythologisierung”, die Bultmann voorstaat, wordt door hem dan ook gekarakteriseerd als „existenciale interpretatie”. Zulk een „existenciale interpretatie” is een interpretatie, die aan het licht brengt, hoe in de mythologie van het Nieuwe Testament de existentie van de mens getekend wordt en die op deze wijze ook de mens van vandaag voor een echte beslissing plaatst.

Om dit laatste is het Bultmann te doen. Uit alles blijkt, dat hij wordt gedreven door het verlangen de boodschap van het evangelie voor de moderne mens verstaanbaar te maken, te „vertalen”. De allesbeslissende vraag is dan natuurlijk, of in deze „vertaling” het evangelie inderdaad zuiver „overkomt”. Nu, de prijs, die Bultmann voor zijn existenciale interpretatie betaalt, is wel buitengewoon hoog. Zelf heeft hij eens in ondubbelzinnige bewoordingen uitgesproken, wat in zijn existenciale interpretatie als „afgedaan” geldt: „Afgedaan (erledigd) zijn de geschiedenissen van de helle- en hemelvaart van Christus — afgedaan heeft de voorstelling van een met kosmische catastrophes aanbreekende eindtijd — afgedaan heeft de verwachting van de op de wolken des hemels komende mensenzoon — afgedaan hebben de wonderen als wonderen — afgedaan heeft het geloof aan geesten en daemonen... Men kan niet elektrisch licht en radioapparaat gebruiken, in geval van ziekte moderne medische en klinische middelen te baat nemen en tegelijkertijd aan de geesten- en wonderwereld van het Nieuwe Testament geloven”.

Het program van Bultmann maakte diepe indruk en lokte een bewogen discussie uit, die tot op vandaag feitelijk met onverminderde kracht wordt voortgezet. Intussen, sedert Bultmann zijn grondleggende inzichten publiceerde, heeft zich op het gebied der theologie heel veel afgespeeld. Leerlingen en jongere geestverwanten van Bultmann hebben, uitgaande van zijn probleemstellingen, allerlei nieuwe gedachten en ideeën gelanceerd. Theologen als Ebeling, Fuchs en Van Buren delen Bultmann's overtuiging, dat het wereldbeeld van het Nieuwe Testament moet

worden geontmythologiseerd, maar pogen van daaruit op een nieuwe, ten dele van Bultmann afwijkende, manier de betekenis van de historische persoon Jezus voor het geloof te bepalen. De resultaten, waartoe zij komen, zijn overigens niet minder maar veeleer nog meer negatief dan die van hun vereerde leermeester. Van het klassiek-christelijk belijden omtrent Jezus als waarachtig mens en waarachtig God blijft in wezen weinig of niets over. Jezus wordt getekend als de „Openbaarder” van God, als getuige des geloofs, als inspirerend voorbeeld voor een leven in ware vrijheid enz., maar dat Hij de eeuwige Zoon van God is, uit Maria als kind geboren werd, door zijn offer de schuld verzoende, opgestaan en ten hemel gevaren is en eens terugkomen zal, wordt ontkend. Zeer ver gaat iemand als Herbert Braun, die de woorden God en Jezus wil zien als „chiffre” (naam, teken, signaal) voor „het geschieden, dat op de mens toekomt”. In dit verband herinneren wij ook aan de beschouwingen van Dorothee Sölle, die in haar boek „Plaatsbekleding” een lans breekt voor een theologie „na de dood van God”.

Het spreekt vanzelf, dat een reactie op dit alles niet kon uitblijven. Want de ideeën der moderne theologie bleven niet binnen de beslotenheid van de studeerkamer. Integendeel, vele vertegenwoordigers van de moderne theologie doceren aan de theologische faculteiten van de duitse universiteiten en oefenen directe invloed uit op de aankomende theologengeneratie. Bovendien worden de gedachten van de moderne theologie door pers, radio en televisie op grote schaal wereldkundig gemaakt. Deze theologie zit figuurlijk en letterlijk „in de lucht”. Daarbij moet men bedenken, dat de kerkelijke verhoudingen in Duitsland totaal anders liggen dan in Nederland. Bewegingen als de Afscheiding en Doleantie hier te lande hebben zich in Duitsland nooit voorgedaan. De overgrote meerderheid van de duitse protestantse christenen is lid van de diverse officiële landskerken, die verenigd zijn in de E.K.D. (Evangelische Kirche Deutschlands). Dit heeft ten gevolge, dat de doorwerking van de moderne theologie niet beperkt blijft tot een bepaalde kring, maar aanstonds binnen de gehele evangelische christenheid speurbaar wordt.

Welnu, er ontstond dan ook een krachtige reactie, die in de oprichting van de Bekenntnisbewegung een concrete organisatorische belichaming kreeg. Aan deze oprichting was uiteraard het nodige voorafgegaan. Reeds eerder werd vooral in de kringen van het duitse piëtisme en in sommige groeperingen van de voormalige Bekennende Kirche — die destijds zo moedig het nazisme bestreed — tegen Bultmann stelling genomen. We denken aan de verklaringen van de leden van het bestuur der piëtistisch-georiënteerde Gnadauer Gemeinschaftsbewegung en van de Landesbrüder der Bekenntnisgemeinde in Württemberg, die beide in 1951 het licht zagen. In beide documenten wordt het ontmythologiseringsprogram van Bultmann aan een fundamentele kritiek onderworpen. Naarmate de invloed van de moderne theologie steeg, werd ook het verzet sterker. Op 12 januari 1966 kwamen in Hamm (Westfalen) circa 30 mannen, overwegend predikanten uit Westfalen bijeen. Deze mannen behoorden tot de sedert 1960 bestaande zogenaamde „Betheler Kreis”. Allen waren vervuld met zorg over de ontwikkelingen in de evangelische kerk en theologie. Tijdens deze bijeenkomst besloot men over te gaan tot de oprichting van een Bekenntnisbewegung met de naam „Kein anderes Evangelium”. In de overtuiging, dat het uur was aangebroken om publiek een getuigenis te doen horen, waaraan ook het kerkvolk in zijn brede lagen kon deelnemen, nam men voorts het besluit in Dortmund een grootscheepse massa-bijeenkomst te organiseren. Op 6 maart 1966 was de geweldige Dortmunder Westfalahalle tot de nok toe gevuld met 22000 belangstellenden. Bij deze gelegenheid hield prof. dr. Walter Künneth van Erlangen een voordracht over kruis en opstanding van Jezus Christus.

Het gebeuren in Dortmund miste de bedoelde uitwerking niet. In talloze kerkelijke en niet-kerkelijke bladen, o.a. in „Der Spiegel” verschenen reportages en commentaren. Enthousiaste voorstanders en felle tegenstanders waren al spoedig in heftige debatten verwickeld. Zo stond door de spectaculaire start in Dortmund de jonge beweging aanstonds in het centrum van de belangstelling.

In de twee jaren, die sindsdien verstreken, is deze belangstelling niet verflauwd. Dit is stellig vooral te danken aan het feit, dat men naar het voorbeeld van Dortmund in vele Duitse steden bijeenkomsten organiseerde, alle met hetzelfde doel: publiek de waarheid van het evangelie te betuigen tegenover de leringen van de moderne theologie.

Wat is nu het getuigenis, dat de Bekenntnisbeweging in haar strijd tegen de existentialistische theologie doet horen? Wie daaromtrent nader geïnformeerd wil worden, kan een uitstekende leidraad vinden in de rede, die de reeds genoemde prof. dr. Walter Künneth hield op de massa-bijeenkomst, welke onlangs, op 22 november 1967, in Dusseldorf plaats vond. Deze rede biedt een klare samenvatting van het standpunt, dat de Bekenntnisbeweging in de huidige theologische en kerkelijke situatie inneemt, terwijl tevens wordt ingegaan op de kritiek, die van de andere zijde jegens de beweging wordt uitgebracht.

Künneths rede draagt een titel, die tegelijk als een program kan worden beschouwd: „Terug naar de Reformatie. Een theologisch woord over leer en dwaalleer vandaag”. In zijn betoog geeft Künneth allereerst een toelichting op deze titel. „Terug naar de Reformatie” — dat betekent niet, zoals men in het andere kamp wellicht spottend zou kunnen opmerken, terugkeer naar een verouderde denkwijze, die aan de moderne mens vreemd is. Integendeel, het betekent, dat de „oerimpuls” van de beweging der Reformatie ook vandaag nog gelden moet, nl. het antwoord op de waarheidsvraag, het antwoord, zoals het getuigenis van de Heilige Schrift, het evangelie van Christus, dat schonk. Het is nodig, aldus Künneth, deze eis uit te spreken, want we bevinden ons thans in de crisis van het Protestantisme. En deze krisissituatie heeft haar grond daarin, dat de geldigheid van de reformatische waarheid binnen de evangelische kerk geenszins meer een vanzelfsprekende zaak is. Terwille van het evangelie zijn wij genoodzaakt om dat, wat ons als massieve dwaalleer tegemoet treedt, duidelijk bij zijn naam te noemen. Het gaat daarbij niet om verkettering van personen. De persoonlijke integriteit van de moderne theologen blijve onaangetaast. Maar juist omdat hun leer zich als christelijk aandient, moet men de gevaren scherp onderkennen. Het is immers een feit, dat door de vaagheid van de theologische uitspraken de grote massa van de predikanten en van de kerkbesturen steeds nog niet willen inzien, wat op het spel staat. „Het is zo, alsof dichte nevels over het theologisch-kerkelijke landschap hangen en een geest van blindheid de klare kennis verduistert”.

Het schokkende is echter juist, dat, hoewel dezelfde vertrouwde woorden en begrippen gehanteerd worden, wij in werkelijkheid toch niet meer met hetzelfde geloof en hetzelfde evangelie maar met een ander geloof en een ander evangelie te doen hebben. Deze „atmosfeer van onzekerheid” verlamt het geloof en zijn missionaire kracht.

Scherp keert Künneth zich tegen de devaluering van de geschiedenis des heils. Wanneer God zich niet werkelijk in ruimte en tijd heeft geopenbaard dan is de Bijbel in de grond der zaak slechts een vroom verdichtsel („fromme Dichtung”).

Vervolgens zet Künneth uiteen, wat de kernpunten van de bijbels-reformatische leer zijn in de ontmoeting met de dwaalleer van onze tijd. Hij doet dit door het stellen en beantwoorden van drie vragen; in de antwoorden plaatst hij steeds zijn eigen overtuiging tegenover de uitgangspunten der moderne theologie.

1. Hoe kunnen wij de boodschap van Gods openbaring verstaan? Antwoord: het Bijbelwoord mag en moet voorwerp van historisch onderzoek zijn. Maar er is een theologisch Schriftonderzoek, dat zich van de gemeente emancipeert en door filosofisch-wereldbeschouwelijke vooronderstellingen beheerst wordt. Het resultaat daarvan is een omduiding van de Bijbel naar menselijke maatstaven, waardoor de toegang tot het verstaan van de Heilige Schrift versperd wordt. De toegang tot het verstaan van de boodschap der openbaring wordt echter niet door de almacht van de menselijke geest maar door de Heilige Geest geschonken.

2. Wat betekent het vandaag in Jezus Christus te geloven? In tegenstelling met

de moderne theologie, die ervan uitgaat, dat Jezus alleen maar mens was, verkondigt het Nieuwe Testament, dat de mens Jezus Christus aan de kant van God staat en zelf waarachtig God is. Het geloof in Jezus Christus is tegelijk het geloof in de gekruisigde. Terwijl de existentialistische theologie slechts weten wil van een voorbeeldig, gehoorzaam sterven van de mens Jezus, leert het Nieuwe Testament, dat Jezus plaatsbekledend stierf als het Lam Gods, dat de zonde der wereld draagt. Het misverstand van het kruis staat in het nauwste verband met de visie, die de modernistische theologie huldigt ten aanzien van de opstanding. Alle pogingen tot verklaring („interpretamenten”), die beproefd zijn om aan het woord van de opstanding van Jezus een nieuwe zin te ontleen, bestrijden de realiteit van het lege graf, de realiteit van de lichamelijke, persoonlijke opstanding van de gekruisigde Heer. Het verwondert niet, dat men derhalve ook in de verwachting van de wederkomst niets anders dan een illusie kan zien. Toch ligt juist voor de moderne mens in zijn bedreigde situatie in het geloof aan de levende en wederkomende Heer een nieuw toekomstperspectief, waarin ook het bestaan van de gehele wereld mede opgenomen is.

3. Hoe staat het met de christelijke kerk? Een ding is zeker: zodra het centrum van de verkondiging, de boodschap van de opgestane Wereldheiland aan het wankelen is geraakt, moet het ook onduidelijk en onzeker worden, hoe men de kerk te beschouwen heeft. Künneth wil de wacht betrekken bij de zendingsoverdracht der kerk, die zich toespitst in het predikambt. Als het belijden der kerk, zoals de moderne theologie beweert, werkelijk zó door mythologische voorstellingen belast is,

dat men het slechts met voorbehoud kan uitdragen, dan treedt een theologisch-kerkelijke „verkrumming van de ruggegraat” bij de predikers en voorgangers in. Het is dan geen wonder meer, wanneer de buitenwereld — weliswaar overdijvend en generaliserend — hoont „de dominees geloven zelf niet wat zij zeggen”.

Wie ingezien heeft, aldus Künneth, dat de zendingsoverdracht der kerk alleen in de wil en het bevel van de Heer Christus verankerd is, weet, „dat de kerk niet een speelplaats voor alle mogelijke theorieën, niet een werkterrein voor alle mogelijke experimenten in vragen der verkondiging, niet een religieuze discussieclub en conferentiezaal, niet, zoals men eens formuleerde, „een soort wereldtentoonstelling in geloofszaken” vormen kan.” Met instemming citeert Künneth een uitspraak van Hans Asmussen, een van de voorzitters der Bekennende Kirche: „Wat wij beleven is erger dan dat, wat wij in 1933 beleefden, nl. de gang op een weg, die onvermijdelijk eindigt bij een atheïsme, dat zich voor christelijk uitgeeft.”

Aan het slot van zijn referaat spreekt Künneth uit: „het 'terug naar de Reformatie' verstaan wij daarom tegelijk als een vuurtorenlicht voor vandaag en morgen. Het is tegelijk een 'voorwaarts' naar de Christus waarheid, een 'voorwaarts' naar de vergadering van een levende belijdende gemeente, een 'voorwaarts' naar de innerlijke vernieuwing der kerk. Zo kan de kerk tot een hulp worden voor een zieke wereld, die moet weten, waar zij aan toe is, wanneer zij het getuigenis van Jezus Christus verneemt.”

(slot volgt)

Kerkelijk Leven

Verwarring

De verwarring in onze kerkelijke samenleving neemt hand over hand toe. En in zo'n situatie gebeuren er zaken, die in een orde-lijk samenleven zo niet geschieden.

Ons is bekend, dat er een kerk is, die al enige keren geen afgevaardigden zond naar haar classis. De conclusie die daaruit haastig getrokken wordt: die kerk staat dus buiten het kerkverband lijkt ons al te voorbarig. Die kerk handelt niet goed. Maar die kerk handelt gelukkig zelf niet zo consequent. Zij nodigt — die kerk is nl. vakant — de consul-ent regelmatig uit om te doen wat des consulents is en nodigt predikanten uit de classis voor te gaan in de dienst des Woords. Het is niet goed, dat de broeders niet naar de classis komen, het is gelukkig dat die kerk via de consulent en de classispredikanten de band aan de zusterkerken nog onderhoudt.

Die kerk heeft ook een predikant beroepen. Neemt deze het beroep aan, dan moet zijn beroep niet slechts door de roepende gemeente, maar ook door de classis worden geappro-beerd. Houdt de kerkeraad vol geen afge-vaardigden naar de classis te zenden, dan kan hij moeilijk de classis om approbatie van het beroep vragen en zal er wel niet anders op zitten dan de bevestiging zonder approbatie der classis te doen geschieden. Ook dat is, evenals het niet-zenden van afgevaardigden naar de classis een onregelmatigheid. Maar daar moeten we maar niet te zwaar aan tillen. Blij zijn als die kerk straks de dominee en een ouderling afvaardigt naar de classis. Dan moet over dat niet door de classis geapprobeerde beroep maar niet zoveel drukte worden gemaakt. Zo nodig kunnen de vereiste stukken dan nog wel eens nagekeken worden.

Want — dat houde men goed in het oog — dat niet ter classis komen en dat niet doen approberen van het beroep — hoe onregelmatig op zichzelf — zijn niet de oorzaak van de verwarring, maar slechts een gevolg. Als die oorzaak wordt weggenomen, dan worden de gevolgen snel opgelost.

En ander geval.

In een andere classis werd een predikant van de classis heengezonden. Met de ouderling, die samen met hem zijn kerk vertegenwoordigde. En de afgevaardigden van een

gevormde tegenkerk nemen hun plaatsen op die classis in.

Nu was genoemde predikant consulent van een vakante kerk in die classis. Deze kerk was met de diensten van deze consulent zeer tevreden en zag in zijn heen-zending van de classis geen aanleiding hem te verzoeken zijn goede diensten te beëindigen. De vakante kerk beriep een predikant. De consulent tekende de beroepsbrief. Wanneer de beroepene het beroep aanneemt dan komt ook hier de noodzaak van het vragen van approbatie door de classis. Gesteld, dat de classis die weigert omdat de beroepsbrief door deze consulent is getekend — wat dan? Ik dacht, dan maar bevestigen zonder de vereiste approbatie. Ook dat is onregelmatig. Maar alweer: niet de OORZAAK van de verwarring, maar een gevolg. Als de oorzaak wordt weggenomen, dan is ook dit been weer gauw in het lid.

De oorzaak moet weg.

Dan verdwijnen de gevolgen vanzelf.

De remedie: een nieuwe generale synode?

Wel niemand in onze kerken is met deze verwarring gelukkig. En wel ieder zal dankbaar zijn als het geneesmiddel gevonden wordt.

Zulk een geneesmiddel werd in het Nationaal Dagblad van zaterdag 11 mei aanbevolen. In de ziekenrubriek. Door ds. D. van Houdt. Hij beveelt aan de bijeenroeping van een generale synode. Dat zou dan een vervroegde synode moeten zijn. Want een buitengewone synode of een synode ad hoc kent de kerkorde niet. De volgende synode dient te worden samengeroepen tegen 7 april 1970. Het zal dus een vervroegde synode moeten zijn.

Nu vrezen we dat zulk een vervroegde synode wel eens een middel zou kunnen zijn, dat erger is dan de kwaal.

Het is, dat eerst, een goede zaak dat tussen twee generale synoden een periode ligt van drie jaar. Door de lange vergadertijd van de synoden en de late verschijning van haar acta is deze periode toch reeds tot twee jaar ingekort: de laatste synode werd gesloten op 9 november 1967, de Acta verschenen in april 1968. Dat betekent dat er tussen de komst van de Acta en de bijeenkomst van de volgende synode twee jaar liggen. Nu is na wat er op

de synode van Amersfoort-West geschied is — we noemen slechts de heen-zending van ds. B. J. F. Schoep en de gekleurde benoeming van deputaten, om van andere zaken maar te zwijgen, wel enige tijd van bezinning en afkoeling nodig. Al was het alleen maar voor het zoeken en vinden van wegen tot oplossing van de vele na deze synode gerezen plaatselijke, classicaire en provinciale moeilijkheden.

Doch nauwelijks zijn de Acta verschenen, nog maar net is er gelegenheid kennis te nemen van hun inhoud, of de bel wordt weer geluid voor een nieuwe synode. We zouden zeggen: Haast met spoed is zelden goed.

Daar komt — ten tweede — bij, dat een synode die bijeengeroepen wordt tot genezing rustige en zorgvuldige voorbereiding vereist. Want er zal toch aan de synode zo een en ander tot genezing en heling moeten worden voorgelegd? De kerken roepen toch niet een synode samen met het verzoek zo eens een en ander af te doen en „orde op zaken te stellen”. Er zullen aan zulk een synode vanuit de mindere vergaderingen concrete voorstellen, als het kan wijze raadsragen moeten worden voorgelegd.

Dat geldt ook voor die zaken, die behoren tot de kerken-in-het-gemeen, b.v. de Theologische Hogeschool. Dat zijn zaken, die slechts door een generale synode kunnen worden afgedaan. Maar dat betekent niet, dat de mindere vergaderingen de zaken betreffende de Hogeschool maar aan de synode hebben over te laten en geen inspraak zouden hebben over deze aangelegenheden. De Hogeschool heeft twee lectoren, die door de curatoren zijn geschorst, en hun schorsing houdt nauw ver-

G. Visee

band met het dusgenaamde attestenbesluit. En ook dat attestenbesluit kwam niet uit de lucht vallen: het hield rechtstreeks verband met de scheuring in Kampen (en andere plaatsen). Daarin zijn hoogleraren partij en de curatoren hebben zich partij gesteld door goed te keuren, dat de attesten van de kerkeraad Van Dijk-Gritter wel als voldoende attesten werden aanvaard, die van de Gereformeerde Kerk van Kampen niet: studenten, die een attest van deze laatste kerkeraad overleggen, moeten zich op het punt van hun trouw aan de belijdenis aan een apart onderzoek onderwerpen. Dat heeft weer geleid tot een conflict met een aantal studenten, van welke sommigen niet tot de examens werden

toegelaten of zelfs van de Hogeschool werden verwijderd.

Bovendien bestaat er, voorzichtig gezegd, een gespannen verhouding tussen de curatoren en de meerderheid van de hoogleraren enerzijds en twee hoogleraren anderzijds.

Moeilijkheden te over.

Maar al de moeilijkheden zijn tot één grondoorzaak te herleiden: de bodemkwestie.

Zal een generale synode in deze moeilijkheden de uitweg vinden, dan is er eerst rust, bezinning nodig.

En we vrezen dat een generale synode, die opkomt uit de verhitte atmosfeer van ons huidig kerkelijk leven, bij gebrek aan die rust en die bezinning meer kwaad dan goed zal doen.

Zo'n synode zou wel eens knopen kunnen gaan doorhakken, inplaats van knopen te ontbinden.

Door haar besluiten zouden de scheuringen in ons kerkelijk leven wel eens definitief kunnen worden.

Dat zou niet minder betekenen dan een ramp.

Een betere remedie

Zullen we aan de kwalen van ons kerkelijk leven niet kwakzalveren, maar iets doen tot genezing, dan is er voor alle dingen nodig herstel van vertrouwen. Van dit vertrouwen, dat wij allen een Gereformeerd kerkelijk leven begeren op de grondslag van het Woord van God, met de Drie Formulieren van Enigheid als uitdrukking van ons gemeenschappelijk geloof, dat we ons voor ons kerkelijk samenleven willen houden aan de kerkorde.

Dat vertrouwen is ernstig geschokt.

En reeds jarenlang ondergraven.

Dan liggen er kwesties van tweede orde: die van ons optreden in de politiek, het onderwijs, de organisaties. Hier zal de een de ander moeten leren verdragen en zullen we, ook als we verschillende wegen gaan, elkan- der in vrije discussie moeten ontmoeten zonder dat de een de ander in de kerkgemeenschap benauwt.

In die weg moet herstel mogelijk zijn.

Indien dat vertrouwen niet wordt hersteld, dan zal een generale synode niet baten. Dan staat slechts te vrezen dat een synodemeerderheid gaat „orde scheppen” in de chaos.

De Duitsers deden dat ook: „Ordnung schaffen”. Naar het devies: „Ordnung muss sein”.

Wat in die orde niet paste ging naar het concentratiekamp.

Als er van alle kanten waarachtig begeerte is om elkander overeenkomstig Gods Woord te behouden, dan moeten we geen maatregelen hebben, maar bekering.

Elk ander middel is erger dan de kwaal.

karacteristieken die indertijd bij de Weder- dopers in reïncultuur aanwezig waren. In hoeverre zijn ze op ons van toepassing? Ik dacht dat de geschiedenis ons op beschamen- de wijze een spiegel kan voorhouden. Mag ik hier eens citeren wat Bavinck in zijn belang- rijke rede over „De katholiciteit van chris- tendom en kerk”, nu 80 jaar geleden, op- merkte over het sectarisme? „Altijd is hier”, zo zei hij, „miskenning van de katholiciteit der kerk, van de eenheid van het lichaam van Christus. In plaats van wijd en ruim den blik over de kerken te laten weiden, tussen het valsche en ware te onderscheiden, en om het kaf het koren niet voorbij te zien, wor- den met één woord zonder meer alle kerken valsch verklaard, alle gelovigen tot afschei- ding opgeroep, en de scheiding zelve dik- werf verheven tot een artikel des geloofs. De tucht wordt dan eraan dienstbaar gemaakt, om zichzelf rein te bewaren, niet om ook den dwalende en den gevallen wederom voor Christus te winnen.”

Aan het einde van zijn rede zegt Bavinck: „Evenmin als ééne enkele kerk, hoe zuiver ook, met de algemeene kerk samenvalt, mag ééne belijdenis, hoe ook naar Gods Woord gezuiverd, met de christelijke waarheid zich vereenzelvigen. Elke secte, die eigen kring voor de enige kerk van Christus houdt en uit- sluitend in het bezit der waarheid zich acht, kwijnt en sterft weg, als een tak, die van zijn stam is gescheurd...”

Deze woorden zouden geschreven kunnen zijn met het oog op onze kerkelijke situatie. Wat hij hier naar voren brengt, is met name dat wij niet kunnen zonder de medegelovi- gen, dat elk gewild isolement van hen met zich meebrengt dat we wegwijnen in zelf- vertering. We moeten gevoed worden door de sappen van de boom, die gevomrd wordt door de kerk van alle tijden en plaatsen. Die ver- bondenheid en die gemeenschap met al de heiligen doet ons pas Christus in Zijn volheid en liefde kennen. Tot onze eigen schade men- nen we dat we kerk van Christus kunnen zijn met een fractie van Gods kinderen op deze wereld, terwijl we ons afzetten tegen al die andere kinderen Gods. Het is een oud gere- formeerd idool te denken dat wij het juist zijn waarvan de wereld en de christenheid het te verwachten heeft.

Een schrijvende tegenstelling met Bavincks woorden heb ik dan ook met schrik en ver- ontwaardiging moeten constateren in een zeer recente uitspraak van de kerkeraad van Enschede-Oost, waarvan een gedeelte luidt: „dat een poging tot herstel van de vrede in de kerken slechts mogelijk is, als over en weer de vrijgemaakte Gereformeerde Kerken als ware kerken erkend worden naar belij- denis en kerkenorde, en verbreking der ge- meenschap met allen, die zich aan het hiër- archisch juk van de synodaal-gebonden ker- ken onderwerpen, ... geboden en noodzake- lijk wordt geacht.”

Wat ik in deze artikelen wil betogen, is dat herstel van de vrede in de kerken slechts dan mogelijk is, als het ware besef van de ver- bondenheid met al de heiligen in Christus weer over ons vaardig wordt, zodat we weer leren wat broederliefde, verdraagzaamheid, vertrouwen en eensgezinsheid betekenen.

Hoe diep zit het niet in ons, te denken (na- tuurlijk 'in alle bescheidenheid' en 'met oog op eigen tekortkomingen') dat van alle chris- tenen de gereformeerden toch wel de beste zijn, en van alle gereformeerden de vrijge- maakten toch maar de meest getrouwen zijn, en van alle vrijgemaakten de Opbouw-groep toch maar de beste inzichten heeft. En het pijnlijke is dat het aan een ieder behalve ons- zelf steeds duidelijker wordt dat we in vruch- teloosheid verzanden, omdat we geen (ant)- woord meer hebben voor de wereld, voor de christenheid, voor de jeugd; omdat we als- maar gedacht hebben dat wij het na de Vrij- making beter konden doen zonder die ande- ren, over wie wij steeds maar onze wenk- brauwen moesten fronsen. Dit vrijgemaakte denkpatroon heeft meer plaats bij ons, die nu het 'extremisme' menen te moeten bestrijden, gekregen dan we ons misschien wel bewust zijn. Als wij ons niet verbonden weten in schuld en in verlossing met andere mede- christenen, zullen wij ons ook niet onderling verbonden weten; omgekeerd: als wij oproe- pen tot het aanvaarden van elkaar, is die oproep vruchteloos als wij medegelovigen bui- ten onze kerken niet wensen te aanvaarden.

P. G. SMELIK

Katholiciteits- besef

II

In mijn vorige artikel heb ik in feite ge- steld dat onder ons een schrijvend tekort heerst in het zich verbonden weten met allen die hun zaligheid verwachten in Jezus Chris- tus, die geheiligd en verzegeld zijn door de Heilige Geest (Art. 27 N.G.B.). In theorie wordt dit wel beleden, maar in werkelijkheid functioneert dit belijden nauwelijks. Wanneer we willen spreken van het 'handhaven van de Belijdenis', dan doen we dat toch het meest in het belijden van die Belijdenis in onze le- venswandel?

Deze constatering van een ethische inge- zondenheid is een ernstige zaak, die ik niet zonder nadere toelichting en verantwoording mag neerschrijven.

Onze verbondenheid met alle ware chris- telovigen wortelt in onze gemeenschappelijk geloof in Christus als onze Redder en onze Heer. De katholiciteit van de kerk is gegrond in Christus als Hoofd van zijn kerk. De kerk is universeel, omvattende alle gelovigen van alle plaatsen en alle tijden, omdat Christus universeel is. En Christus is universeel omdat Hij de Heer der wereld is. Na Zijn opstan- ding, nadat Hem alle macht in hemel en op aarde gegeven is, kan Hij Zijn discipelen uit- zenden naar alle volken om hen te bekeren,

en kan Hij Zijn kerk beloven met haar te zijn, tot aan de voleinding der wereld. Naar die volheid ziet de kerk uit, omdat zij in Chris- tus haar volheid vindt, en in Hem ook haar eenheid en bestemming. „Geworteld en ge- grond in de liefde, zult gij dan, samen met al de heiligen, in staat zijn... te kennen de liefde van Christus, die de kennis teboven gaat, opdat gij vervuld wordt tot alle volheid Gods” (Ef. 3 : 18, 19).

Het zich-verbonden-weten met alle gelovi- gen is dus gegrond in het kennen van Chris- tus, en wanneer deze katholiciteit niet meer ervaren en beleefd wordt, moeten we ons af- vragen hoe het gesteld is met de band met onze Heer en Heiland. Is het tanend katholi- citeitsbesef onder ons geen gevolg van klein- geloof in de macht van Christus en Zijn Woord? Is het soms ook daarom dat wij men- nen dat die wereld slechts in het boze ligt, en dat wij denken zelf de kerk te moeten be- schermen tegen verborgen verleiders?

Tegenstromingen tegen het katholiciteits- besef zijn in de kerkgeschiedenis altijd aan- wezig geweest. Nu eens hier, dan eens daar treden ze duidelijker op de voorgrond. Ze vormen een dodelijke bedreiging van refor- matorische bewegingen, die blijkens de ge- schiedenis bijzonder vatbaar zijn voor deze stromingen. Die tegenkrachten dragen een sectarisch-dopers karakter, en kenmerken zich door een verlies van het solidariteitsge- voel, een zucht naar perfectionisme, een de- precieatie van de wereld, een hang naar het isolement, en een gevoel van het naderend einde van de wereld. We kennen allen deze

J. van Oord

Impressies van een reis naar Japan

(I)

Door de goede zorgen van ds. Meester, voorheen deputaat voor het contact met de buitenlandse kerken, kreeg ik bij mijn vertrek naar Japan, twee adressen van gereformeerde kerken mee, nl. in Tokio en in Kobo.

Zeer benieuwd naar het land en volk van Japan, wilde ik ook gaarne met de christelijke activiteiten daar kennis maken. Het eerste contactpunt in Tokio was ds. Udah. Dank zij het secretariaat van het XIIIde wereldcongres voor Wegen, naar aanleiding waarvan ik naar Japan vloog, met 26 andere landgenoten, kreeg ik zijn telefoonnummer.

Het was de eerste dagen nog niet zo tot mij doorgedrongen, dat 10.000.000 inwoners voor een stad toch wel groot is en dat een oppervlakte van de provincie Utrecht, ± de grootte van Tokio, zich niet leent voor een wandeling naar de kerk. Ik had namelijk niet de voornamen van dominee Udah genoteerd. Die voornamen hebben echter schijnbaar in Japan niet zo'n privé-sfeer om zich heen als bij ons. Ze gebruiken ze daar in de dagelijkse omgang. En aangezien Japan 100.000.000 inwoners heeft, is het gebruik van de voornaam wel gemakkelijk om iemand te kunnen aanduiden of vinden. Straatnamen hebben ze namelijk ook niet. Ze duiden straten aan naar een kenmerkend gebouw in de straat of naar het hoekhuis, of naar een hotel of een huis in de buurt. Lokale kennis is dus wel vereist. Daarom alle hulde aan de knalgele taxi's en hun chauffeurs, die mij altijd weer op de gewenste plaats brachten en daarbij elke fooi hoffelijk maar beslist weigerden.

Het secretariaat van het congres heeft 300 mensen afgebeeld met de naam Udah en naar hun vak gevraagd, totdat ze een dominee vonden. Door deze moeilijke opdracht was men niet vergramd, nee het behoorde tot de service van het secretariaat en dan kwam het voor elkaar. En zoals alles, perfect.

's Avonds kreeg ik contact. Ik bracht hem de groeten over van ds. Meester en vroeg hoe laat de kerk begon en het adres. Ds. Udah vroeg aan mij of ik soms zendeling was of predikant, maar toen ik hem vertelde, dat ik een dredging-contractor was, op bezoek voor het Wegencongres, werd het stil. Waarschijnlijk hebben de baggerlui zo'n slechte naam in Japan, dat men van hen niet veronderstelt, dat ze in de kerk komen. Omdat het voor mij en anderen onmogelijk zou zijn dat kerkgebouw te vinden, zouden wij zondagmorgen 9 uur in de lobby van het hotel zijn en dan kwam hij ons afhalen voor de dienst om 10.30 v.m. Aldus afgesproken.

Deze dominee sprak perfect Engels en dat deed mij veronderstellen, dat er Engels of Amerikaanse contacten zouden moeten zijn. Intussen beseftte ik hoe het onmogelijk zou zijn geweest, zonder ds. Meester zulk een contact te leggen. Kerkgebouwen zie je niet in Tokio. Hun taal spreek ik niet, en men kan hun schrift niet lezen.

Dat laatste irriteerde mij doorlopend, vooral als ik door de stad liep. Felle lichtreclames, die je aandacht opeisen en je kan niet lezen, waarvoor ze je aandacht opeisen. Is het voor radio's of auto's of is het nieuws? In zo'n stad lopen zoveel mensen en er is zo'n intens verkeer, dat je het af en toe te veel wordt en je je terugtrekt in je hotel-kamer op de 12e verdieping. Zo kan je even afstand nemen en proberen de overstelpende indrukken te verwerken.

Toen overviel mij de gedachte, hoeveel van deze massa's mensen Jezus Christus als hun Heer en Heiland kenden. Zouden ze ooit van Hem gehoord hebben of zelfs een flauw besef

hebben van het blijde Evangelie, dat God ook voor hen, omdat Hij ook hen liefhad, Zijn enig geboren Zoon gezonden heeft om hen te behouden van de toorn Gods. Zou er in die huizenzee, ergens nog een psalm klinken of een knie gebogen worden en handen gevouwen? Diep werd ik getroffen door mijn reisgenoot, die tegen mij de opmerking maakte, dat Christus beter zijn apostelen naar het Oosten had kunnen sturen, want hier waren er meer te redden, dan in dat kille landje, niet aanwijsbaar op de kaart, dat ons vaderland is. En hij zei het niet smalend, maar peinzend en onder de indruk van de massa's mensen, die je daar omringen.

En dan vraag je je af, zou God dan deze mensen links laten liggen? Zouden die afgeschreven zijn? Zou hier dan geen Evangelie klinken, de oproep tot bekering: mijn Japanse zoon, geef Mij uw hart? En wij, waar het Evangelie sinds eeuwen woont en gepreekt wordt, wat hebben wij dan een bijzondere genade Gods ondervonden. En wat hebben wij er mee gedaan en wat doen we er mee in Nederland?

Nee, zo erg gerust ging ik die zaterdagavond niet slapen.

De nachtrust van zaterdag op zondag was kort. Het wilde niet licht worden. Ik moet u zeggen, dat zulk een onlustgevoel me op een zondagmorgen in De Bilt, met in de regel om 10.45 v.m. kerkdienst, zelden kwelt. Daar in Tokio wilde mijn geest en lichaam het Hollandse tijdschema vasthouden.

Stel u voor, vermomd als heer, met een rationeel opgeruimde kamer, zondagmorgen 7.30 uur. Een combinatie van drie onwaarschijnlijkheden. Het verkeer raasde weer over de weg. De lucht was helder. Je kon ver zien over de huizenmassa. De ontbijtzaal ging pas om 8 uur open.

Zondagmorgen. Hoe zal de ontmoeting met die Japanse dominee zijn? Ik was erg benieuwd. Nieuwsgierig naar de gang in het Evangelie in dit voor ons zo verre land. Om de tijd te korten de radio maar eens aangezet. Onverstaanbare taal van een mannenstem. De andere zenders sliepen nog. Totdat de mannenstem ophield. Er klonk muziek. En tot mijn stomme verbazing hoorde ik de melodie van het Lutherlied „Een vaste Burcht is onze God". Ik stond perplex. Het was die dag 5 november. Thuis hadden we na het eten op 31 oktober ook dit mooie lied gezongen. En nu klonk het hier. Wat was ik hier blij om.

Om 9 uur waren we in de lobby van het hotel. Daar kwam een Japanse heer op ons af en sprak ons in 't Engels aan. Ir. Wester, ir. v. d. Fliert en ik stelden ons voor. Ds. Susuma Udah bleek vergezeld te zijn door een Amerikaan, rev. Addian P. Soltau. We werden in een auto geladen en vort gingen we.

Al rijdende vertelden we, waarom we in Japan waren en nogmaals hoe we aan zijn adres kwamen en zij informeerden omgekeerd naar ons kerkelijk thuisfront. Hij kon ons thuisbrengen als zijnde lid van de Schilder-churches. Intussen reden we via de Tokio-High-Way uit het centrum naar een noordelijke buitenwijk. Na een uur waren we er. Het kerkgebouw bestond uit een voormalig kunstschildersatelier, hetwelk was ingericht tot een klein kerkzaaltje.

Toen we naar binnen gingen werden we verzocht de schoenen uit te doen. We kregen van die Japanse slofjes aan. Rev. Soltau preekte 's morgens en 's middags zou Rev. Susuma Udah preken.

Rev. Soltau had vroeger in Genève eens Hollandse psalmen horen zingen en verzocht ons in de Dienst dit voor deze gemeente ook

te doen, als teken aan deze kleine, jonge gemeente, dat er buiten Japan ook nog christenen waren en om ze bovendien te bepalen bij het Christelijke lied in de eredienst, want zelf waren ze soms te schuchter of ongewend, of te verlegen om gezamenlijk in de kerk te zingen en uit volle borst te zingen.

Rev. Soltau preekte in 't Japans. Ernstig, met stemverheffing, net zoals een predikant bij ons. De gemeente bestond uit veel jonge mensen. Sober gekleed. Op tijd beginnen is in het Oosten schijnbaar moeilijk. Tot na een half uur kwamen er mensen binnen. Met de vinger bij de regel (verticale regels) werd de preek gevolgd. Dan weer eens hier, dan weer daar, legde de Preker verbanden, en de gemeente bladerde hevig mee. Er werd gezongen bij een harmonium en een liturgie, niet veel afwijkend van onze gewoonte. Wat meer staan en zitten. De collecte werd verzorgd door een Japanse vrouw en na afloop kwam zij naar de preekstoel, hief de collectezak op, en sprak zij een gebed uit.

Na de preek nam rev. Udah de dienst waar. Een en al glimlach introduceerde hij ons bij de gemeente. Daarna verzocht hij ons enkele psalmen te zingen. De juffrouw achter het harmonium kreeg van ons een bijbel voor de melodie en zo zongen wij, gedrieën, staande, temidden van die Japanse gemeente Ps. 89 : 7 en 8:

Hoe zalig is het volk, dat naar Uw
klanken hoort
(ook het Japanse volk)
zij wandlen, Heer, in 't licht van
't godlijk aanschijn voort,
zij zullen in Uw naam zich al de
dag verblijden.

en daarna Psalm 25 : 2 en 5.

Zo konden we ons geloof belijden in het zingen van deze psalmen en een christelijk betoon geven van verbanden met hen, die daar zaten. Christus is aan tijd noch plaats gebonden. Dat zagen we weer bevestigd. Wij bidden dat meestal in de kerk, voor onze zieken, thuis. Maar het geldt speciaal reëel geografisch en in tijdmeting vandaag voor Christus Wereldkerk.

Na rev. Soltau en Susuma Udah hield een jongeman nog een preekje. Waarschijnlijk een student. Daarna zongen zij nog liederen, waarvan de melodie mij niet bekend voorkwam, en na de zegengroet sloot de dienst.

Na de dienst moesten we vele handen schudden. Een enkele sprak een woordje Engels, maar de meesten niet, zodat veel verder contact niet mogelijk was. Daar Rev. Udah nog zondagsschool had, bracht rev. Soltau ons met de auto weer terug.

Maandagavond hebben rev. Udah en rev. Soltau en zijn vrouw en ik samen gedineerd in ons hotel om nog eens nader contact met elkaar te hebben en wellicht elkaar te helpen. In Japan werken op 't ogenblik 1600 bijbelgetrouwe Amerikaanse zendelingen. Slechts enkelen kende hij. Ze zijn verspreid over geheel Japan, dat zich uitstrekt in onze maatstaven vanaf Oslo tot in Noord-Afrika. Hij werkte sinds 16 jaar in Japan. Zijn vader was ook zendeling geweest in Korea.

Japanners zijn zeer moeilijk voor het Evangelie te winnen. Ze zijn vriendelijk, hoffelijk, voorkomend, maar hun hart geven ze niet open. Eilandbewoners, ietwat gesloten en introspectief. Niet spontaan. Rev. Soltau kwam uit de Presbyterian Missions, uit dezelfde kerkelijke gemeenschap als ds. Schaefer die in Zwitserland werkt. Via intensieve zondagsschool, huisbezoek en heel hard werken had hij deze gemeente gevormd. Daarbij tot de overtuiging komend, dat Japanse voorgangers dit werk moesten overnemen, daar dan het nationaliteitsverschil wegvalt en de Japanner zich sneller geeft.

Dit was weer zo'n Amerikaanse zendeling, die zich gaf voor het Evangelie, agressief, knokkend voor elke ziel, die hij kon winnen voor Jezus Christus.

Toen we uit de kerk kwamen en wilden wegrijden, sprak hem een Japans meisje aan. Langdurig en blij stonden ze met elkaar te praten. We begrepen er niets van, dus maar afwachten wat dit was.

In de auto vertelde hij, dat dit meisje van ± 15 jaar juist in Tokio was komen werken in een nabij gelegen fabriek en zij had op het bord langs de weg het kruisteken gezien en sprak hem aan, want thuis op het platteland had zij ook gehoord van Jezus Christus en wilde nu graag ook naar de kerk komen. Wat was die man blij met dit nieuwe contact.

INGEZONDEN

Nu D.V. 5 juni beslist zal worden of het oude Gereformeerde Schoolverband zich zal opheffen, willen wij allen, die hier tegen zijn, opwekken hier hun stem tegen uit te brengen niet alleen, maar vooral om, nadat het Geref. Schoolverband besloten zal hebben zich op te heffen, **zich direkt in Utrecht te beraden wat de scholen, die niet bij de nieuwe algemeen Christelijke organisatie zich kunnen aansluiten hebben te doen met name in verband met de wettelijke verplichtingen** voor het geval ze door een nieuwe Schoolraad niet meer gediend zouden worden.

Het gevaar, dat de buiten de nieuwe organisatie staande scholen, niet geholpen worden, is verre van denkbeeldig, naar ons tijdens de vergadering van 24 mei is gebleken.

Ter verduidelijking merk ik op:

1. De nieuwe organisatie zal uitgaan van de Heilige Schrift, volgens het belijden van de Reformatie in Nederland, maar de 3 formulieren van Enigheid worden in de grondslag niet meer vermeld.
2. Uiteraard betreft het hier slechts scholen, die meenden bij het oude G.S.V. te moeten blijven. Of ze daar altijd terecht bij bleven, hoeven we nu niet te beoordelen.

Tenslotte: Laten we niet, **omdat we zo klein in aantal zijn**, maar overstappen in de nieuwe organisatie.

J. L. Struik
Kolkweg 41, Laag-Zuthem (Ov.)

VIERDE VERANTWOORDING GIFTEN VADER VAN DEN BERG

Zaterdag 18 mei begint goed. Met een totaal van f 261,—. W.v.V. te Z. (311505) f 10,—; W.B. te E. f 1,—; G.J. te D.H. f 5,—; A.J.v. d. W. (412447) f 10,—; P.R. te B. (516217) f 10,—; J.P. te Z. (1013493) f 10,—; J.B. te V. (800177) f 10,—; K.F. te E. (1150000) f 10,—; T.U.V. te S. (916642) f 20,—; C.J.V. te L. (312825) f 25,—; Mevr. J.C.v.d.K.-B. te Z. (1574357) f 25,—; L.F.V. en Mevr. J.M.V.-R.v.O. te 's Gr. (602848) f 25,—; F.deH. te D. (497820) f 100,—.

Dinsdag 21 mei ontving ik f 2,50 van M.v.M. te L.; van H.H. te E. (32903) f 10,—; H.M. te 's Gr. (700380) f 5,—; H.v.M. te T. (726915) f 5,—; J.M.S. te R. (1091729) f 10,—; Mej. W. W. te G. f 10,—; H.d.V. te L. (22653) f 10,—; J.O. te S. f 12,50; G.A.v.d.L. te U. (418550) f 20,—; J.deB. te U. (85509) f 25,—; D.G.deW. (568431) f 25,—; G.S. te G. (1323204) f 25,—. Totaal f 160,—.

Woensdag 22 mei ontving ik van een onbekend geveer een Bijbel. Verder van M.A.V.-K. te H. (118434) f 5,—; E.S. te B. (1117862) f 5,—; H.S. te K. (807297) f 10,—; H.C.S. te U. (136232) f 25,—; J.v.O. te de M. f 50,—. Totaal f 95,—.

Vrijdag 24 mei ontving ik f 10,— van Mej. M.C.d.L. te !, K.K.P.L. te A. (L.07217) f 15,—. Totaal f 25,—.

Zaterdag 25 mei bracht f 15,— van Mej. C. B. te S.; E.v.F. en F.H.v.F.-H. te 's Gr. (446644) f 10,—; Mej. A.G. te B. (589178) f 10,—; A.V. te M. (500706) f 25,—; J.J.V. te 's Gr. (712) f 25,—. Totaal f 85,—.

We eindigden vorige week met een totaal van f 2.165,—. Daarbij kwam dus deze week f 261,— plus f 160,— plus f 95,— plus f 25,— plus f 85,—. Dat maakt een totaal van f 2.791,—.

Ik ontving van br. Van den Berg een schrijven, waarin hij zijn grote blijdschap en dankbaarheid uitspreekt over de vele goede gaven, die zo binnen komen.

Hij schreef me letterlijk: „Naast dank aan mijn hemelse Vader, dank ik allen die ter verbreiding van Gods Evangeliewoord, in die donkere wereld, mij hun liefdegaven schonken. Het is een grote vreugde te weten, dat zo velen mij helpen in het zingen: Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen, men loof' Hem vroeg en laat, de wereld hoor en volge mijn zangen, met Amen, Amen na. Als we meer samen lofzangen zingen, tot eer van God en Zijn Zoon, vervuld van Gods Heilige Geest, dan gebeuren er wonderen. De strijdbijl wordt dan begraven. De liefdebloemen gaan dan weer bloeien. Het kan, het moet, onze God wil het. We kunnen dan heel veel in elkander verdragen. De wereld moet verstedd staan van zo veel liefde, die ons beheerst. We moeten als Vrijgemaakte kerken, tot een zegen zijn voor de Synodale en andere kerken,

want als we waarlijk door de Zoon van God zijn vrijgemaakt, zijn we waarlijk vrij.

Ik heb een christelijke boekhandelaar gevonden, die alles verzorgt. Ik moet alleen, zoals ik altijd doe, alle kroegen en bordelen bezoeken om te vragen of zij prijs stellen op een Bijbel en voor hun kindertjes een kinderbijbel. Zo komen ze onder de beademing van Gods heilig Woord. In enkele uren tijds ben ik het bedrag reeds kwijt. Ik verwacht een stroom van giften, ook van jongens- en meisjesverenigingen. Help hen, die ten dode wankelen, en laten we luisteren naar dr. A. Kuiper, die eens gezegd heeft: van geven word je nooit armer, maar veeleer rijker. God schenke rijke steun in het reddend van hen die verloren zijn. Ik heb reeds heel veel wonderen zien gebeuren.”

Ik dacht dat het schrijven van br. Van den Berg voor zich zelf sprak. Giften voor dit doel ontvang ik graag op giro 59480 van de Amro Bank N.V. te Schoonhoven t.g.v. H. Amelink, met als bijschrift „Bijbels voor br. v. d. Berg”.

A.

HULPBEHOEVENDE STUDENTEN

Vierde verantwoording

Dat wordt met de hemelvaartsdag een korte giroweek: de donderdag valt uit.

Woensdagmorgen begon het: f 30,—. Als volgt: van S.v.W. te R.Z. (1307764) f 5,— en van Mej. M. Ch. W. te H. (via 5180) f 25,—.

De vrijdag was ook weer best: f 100,—. Als volgt: f 15,— van Mevr. R.-d.B. te Gr. (via 802394); f 10,— van Mej. F.C. te Z. (275860); f 5,— van C.d.B. te S. (420269); van A.V. te M.S. (500706) f 25,— en een hartelijke aanmoediging; f 10,— van Mej. A.G. te B. (589178) f 25,— van B.v.D. te O. (894335) en f 10,— van K.v.d.H. te C.I.J. (631530).

De zaterdag, 25 mei, bracht een prachtige afsluiting: f 60,—: van Chr.V. te R. f 10,— (met een verzoek, waaraan zal worden voldaan); B.v.d.W. te U (110469) f 5,—; van H.v. V. te L. (275683) f 10,—; E.H.Z. te M.-W. (556767) f 10,—; van J.S. te A. (via 28860) f 10,—; van Mevr. E.-v.d.-M. te A. (via 966100) f 10,—; en van A.W. te E. f 5,—.

Dat is deze week f 30,— + f 100,— + f 60,— = f 190,—. Goed geboerd.

Hartelijk dank.

En aanbevolen. Giro 903391 t.n.v. G. Visee, Vloedijk 113, Kampen. Vermelden: Hulpbehoevende studenten.

G. Visee

Psalm 67

Uit de nieuwe berijming der Psalmen.

*God zij ons gunstig en genadig.
Hij schenke ons 't gezegend licht
dat overvloedig en gestadig
straalt van zijn heilig aangezicht:
opdat hier op aarde
elk uw weg aanvaarde
en tot U zich wend',
zo, dat allerwegen
ieder volk de zegen
van uw heil erkent.*

*De volken zullen U belijden,
o God, U loven al te zaam!
De landen zullen zich verblijden
en juichen over uw naam.
Volken zult Gij rechten,
hun geding beslechten
in gerechtigheid,
volken op deez' aarde,
die uw arm vergaarde,
die Gij veilig leidt.*

*De aarde heeft de vrucht gegeven,
die door de hemel werd verwekt,
en uit haar schoot ontspruit nieuw leven
waar God zijn hand houdt uitgestrekt.
God is ons genegen,
onze God geeft zegen,
Hij die alles geeft,
Hij zal zijn geprezen
Hem zal alles vrezen
wat op aarde leeft.*

PERSSCHOUW

In het blad „Gereformeerde Stemmen” van 18 mei jl. stond het volgende te lezen.

„Gemeentevergadering Tehuisgemeente

Tijdens de gemeentevergadering van de Tehuisgemeente op 14 mei 1968 maakte de kerkeraad het volgende bekend:

Deze gemeentevergadering vindt plaats vijf jaar na de schorsing van ds. Van der Ziel.

Dit feit alleen al wijst er duidelijk op, dat we geen overhaaste stappen hebben gedaan.

We hebben zoals we dat in het begin gezegd hebben, stap voor stap bekeken wat we nu verder doen konden.

De eerste stap was een verzoek aan Groningen-Noord om kerkelijk onderdak.

Nadat dit verzoek op 25 nov. 1965 werd afgewezen hebben we ons gewend tot de classis Groningen. Dit was op 25 april 1966.

Ondertussen hadden we ook alle vrijgemaakte kerken aangeschreven, nl. op 28 februari 1966.

Toen konden we nog niet zeggen op welke weg de Heere ons verder zou leiden, maar wel was onze koers toen al gericht op de eenheid met andere christgelovigen. Dat spreekt vanzelf als we bedenken, dat ds. Van der Ziel kerkelijk gevonnist werd omdat hij samspreking had gehouden met afgevaardigden van de (syn.) Gereformeerde kerkeraden ter plaatse over alles wat ons gescheiden houdt. Na 1959 — de terzijde stelling van de vervangingsformule — heeft hij steeds geweten op de noodzaak van samspreking, ziende op het gebod tot eenheid.

Bij dit alles stond voor ons toch één ding vast: we wilden de bestaande verscheurdheid der kerk niet nog groter maken.

Maar we wilden ook geen onoverwogen stappen zetten op de weg naar de eenheid.

Op 5 april 1966 bereikte ons een verzoek van de (syn.) gereformeerde kerkeraden ter plaatse om met ons in nader contact te treden teneinde langs die weg te komen tot kerkelijke hereniging.

Daarop hebben wij geantwoord met ons schrijven dd. 11 mei 1966 waarbij wij uitspraken dat niemand van ons enig bezwaar had om samen te spreken over alles wat ons sedert 1944 gescheiden houdt, intendeel, we verklaarden dat we allen ervan overtuigd waren, dat de eenheid der kerk door ons gezocht moet worden. We distancieerden ons tevens van het afwijzend antwoord, dat de vrijgemaakte kerkeraden van november 1960 aan de syn. Geref. kerkeraden hadden gezonden. We wilden bij de te houden samspreking de draad weer opnemen bij de brief van nov. 1944 aan de (syn.) Geref. kerkeraad gericht en waarin wij schreven: „Laten wij samspreken om tenslotte weer de basis te vinden voor een hereniging, opdat het gebed van onze enige Hogepriester tenslotte zijn vervulling vinde in de groei van een werkelijke eenheid van belijdenis en geloof”. De brief van november 1944 was op dit punt niet voor tweërlei uitleg vatbaar en dit uitgangspunt hebben we bij de aanvang van ons apart vergaderen duidelijk gesteld.

In verband met de bij ons levende hoop dat ook andere kerken in Nederland zich met ons zouden scharen achter de samspreking, verzochten wij om uitstel wat betreft het tijdstip van aanvang van samspreking.

Op 13 oktober 1966 hebben wij vervolgens de eerste samspreking gehouden.

Op 5 januari 1967 volgde de tweede samspreking en hierbij waren ook — op ons verzoek — (als toehoorders) afgevaardigden van de Chr. Geref. Kerk te Groningen, die ons op 20 juni 1966 hadden gevraagd om broederlijk contact teneinde elkaar zo mogelijk van christelijke dienst te kunnen zijn.

Na een zevental samsprekingen en vele commissievergaderingen, werd op 1 juni 1967 een gemeenschappelijke verklaring aanvaard door alle leden van de raad van de Tehuisgemeente en de afgevaardigden van de (syn.) Geref. Kerken. Deze verklaring van verzoening is in oktober 1967 door ons en door de (syn.) Geref. kerkeraden gepubliceerd.

Zoals uit deze verklaring blijkt, werd van weerskanten schuld erkend. Van synodale zijde werd erkend, dat er te eng was gebonden waardoor er bij velen gewetensnood ontstond en de schorsingen zijn afgekeurd; van onze kant werd erkend dat wij onze aktie

hadden moeten beperken tot vrijmaking van de gewraakte synodebesluiten.

Voor het aanstonds breken met het kerkverband, dat hier en daar plaats vond en waartoe werd opgewekt in de pers, is van onze zijde achteraf afgekeurd.

Het was ons bekend, dat er gemeenteleden waren, die tot geen prijs opnieuw eenheid begeerden met de vrijgemaakte kerken, zolang deze bleven in de huidige koers. Er waren er ook die niet van harte God dankten voor de verzoening, die met de (syn.) Geref. Kerken tot stand kwam.

Op donderdag 26 oktober 1967 werd de verklaring van verzoening op een gemeentevergadering besproken.

Op 6 november 1967 werd besloten om ons opnieuw met een schrijven tot de (syn.) Geref. Kerken te richten om de tweede fase van de samenspreking te openen.

Het moderamen zou hiervoor een concept-schrijven opstellen. Dit concept werd op 19 november 1967 aan alle kerkeradsleden ter hand gesteld. Op 20 november kwam het schrijven van de groep van zes ambtsdragers.

Uit dit rondschrijven bleek dat deze broeders zich losmaakten van de verklaring van verzoening, die ze nog zo kort geleden mee hadden helpen opstellen.

Vanaf dit moment was de samenwerking in de kerkeraad verbroken. De broeders weigerden de brief terug te nemen.

Hiervan werd aan de gemeente mededeling gedaan.

Ondanks deze moeilijke situatie heeft de kerkeraad toch op 20 januari 1968 de brief aan de (syn.) Geref. kerkeraden verzonden met het verzoek om de samenspreking voort te zetten.

Deze brief heeft tot gevolg gehad, dat afgevaardigden van de (syn.) Geref. kerkeraden en afgevaardigden van onze kerkeraad (samen vormende een zgn. kleine commissie) een bespreking hebben gehad. Door de afgevaardigden van onze kerkeraad is toen naar voren gebracht het voorstel van een soort federatief verband. Het laat zich verstaan, dat we met de (syn.) Geref. Kerken ter plaatse niet kunnen komen tot een eenheid ten koste van het kerkverband dat zij hebben.

Het is goed in dit verband op te merken, dat het voorstel om te komen tot een soort federatief verband van de zijde van de Tehuisgemeente naar voren is gebracht. Daarbij werd ook gedacht aan toetreding door de Chr. Geref. Kerk.

Bij dit alles was het de vraag: kunnen we zo wel verder?

Het was duidelijk dat de kerkeraad van de Tehuisgemeente voortaan niet meer schouder aan schouder zou staan, nu de verklaring van verzoening werd aangevochten. Zes broeders hadden de bereikte verzoening, waarmee ze eerst ten volle ingestemd hadden, in hun rondschrijven aan de gemeente en aan vele anderen, ontkend. Daardoor waren wij een huis geworden, dat tegen zich zelf verdeeld is. In de commissie kwam toen de gedachte naar voren om het tweede punt van samenspreking, dat toch vooral betrekking zou hebben op de H.K.O., op te lossen door te stellen, dat wij de samenspreking voorlopig wilden afronden met te vragen: geef ons ruimte om de D.K.O., in het bijzonder art. 31, voor ons geldigheid te doen behouden. Het was zeer de vraag of de kerkeraden van de synodale kerken hiermede konden instemmen. De afgevaardigden in de kleine commissie, de predikanten ds. Reeskamp en ds. Vlaming en de ouderlingen Hoogsteen en Mebius, dachten dat deze oplossing aanvaard kon worden. De afgevaardigden van onze kant, de brs. Boersma, De Jong en Kevelam, hadden hierover ook eerst ruggespraak te houden met onze kerkeraad. De afgevaardigden in de kleine commissie besloten daarom voorlopig uiteen te gaan en af te wachten tot de kerkeraad van de Tehuisgemeente zich hierover met een brief zou wenden tot de kerkeraden van de synodale kerken en de Chr. Geref. Kerk.

De achtergrond van deze handelwijze is dat de ingetreden verdeeldheid in de kerkeraad van onze gemeente ons t.o.v. de verdere samenspreking machteloos had gemaakt.

Intussen had de synode van Amersfoort-West alle revisieverzoeken afgewezen. Dat betekende dat we moesten uitgaan van het feit, dat de band met de vrijgemaakte kerken voorgoed was doorgesneden.

Uiteraard heeft dit veel invloed gehad op de te volgen gedragslijn. Wij willen u dit

voorhouden opdat u kunt begrijpen hoe we kwamen tot het voorstel aan de syn. kerkeraden dat in de mededelingen van 20 april aan u is bekend gemaakt.

Dit voorstel is een poging om opnieuw te komen tot eenparigheid van gevoelen: de H.K.O. werd hierbij afgewezen en de mogelijkheid om te spreken over de overige zaken, die sommigen van ons verontrusten bleef open.

De kerkeraad hoopt dat deze toelichting u duidelijk zal maken dat hij getrouw is gebleven aan zijn roeping om de gemeente te leiden naar het Woord des Heren."

A.

KERKNIEUWS

Beroepen: te Tweede Exloërmond en Valthermond: kand. R. T. Urban te Drachten.

Anngenomen: naar Assen (2e. miss. pred. voor Brazilië): ds. J. T. Oldenhuis te Onnen.

Bedankt: voor 's Gravenhage-Oost: ds. G. Mulders te Murmerwoude; voor Rijnsburg: ds. C. J. Smelik te Bunschoten-Spakenburg; voor Nagele: ds. T. Dekker te Goes; voor Monte Alegre (Brazilië): ds. K. J. Kapteyn Jzn. te Appingedam en Overschild; voor Zaandam (Bootenmakersstraat): ds. G. Mulders te Murmerwoude.

Utrecht-Centrum. De moeilijkheden in de kerkeraad van Utrecht-Centrum, die zich hoofdzakelijk concentreerden rond de prediking van ds. W. G. Visser en het „in bescherming nemen van de ondertekenaars van de Open Brief" (o.m. door het laten voorgaan van ds. J. Keizer van Brouwershaven) hebben nu geleid tot een openlijke breuk. De minderheid van de kerkeraad heeft daarop een verklaring uitgegeven, getekend door ds. G. A. Hoekstra, 7 ouderlingen en 1 diaken.

Hierin voeren zij bezwaren aan tegen de meerderheid van de kerkeraad, die geen gehoor gaf aan hun verzoek de viering van het Heilig Avondmaal uit te stellen in verband met de ernstige moeilijkheden, die waren gerezen.

Zij spreken uit, dat de samenwerking met de meerderheid van de kerkeraad daardoor moet worden verbroken, en beschouwen zichzelf te zijn de enige wettige ambtsdragers in de gemeente te Utrecht-Centrum.

Groningen. Naar wij vernamen, heeft een gedeelte van de zgn. „Tehuis"-gemeente te Groningen-Zuid op zondag 19 mei j.l. afzonderlijk vergaderd. Dit in verband met de gerezen bezwaren tegen de „federatieve samenwerking" met de Geref. Kerk (syn.).

Alkmaar. Gereformeerd (vrijgem.) Huisgemeente.

Een groep van leden van de Kerk van Alkmaar heeft gemeend de consequenties te moeten trekken uit het beleid van hun kerkeraad dat erop gericht is tot een scheiding te komen tussen „Open Brief-banners" en de tegenstanders daarvan. Hoewel van de zijde van de Huisgemeente alles gedaan wordt om de verwijdering te verminderen of verder te voorkomen, is het noodzakelijk gebleken aparte kerkdiensten te beleggen. De plaats is: „Prinses Irene" School. Fred. Hendriklaan 47, Alkmaar. De diensten beginnen als regel om 9.30 en 15.00 uur. Mededelingen over de kerkdiensten zullen in de plaatselijke pers gedaan worden.

Nadere inlichtingen: P. Staal, Heilooërdijk 84, (02200-19152) of Joh. F. van de Vate, L. Doomerstraat 101, (02200-20331), beiden te Alkmaar."

Uit het **KORT VERSLAG** van de vergadering van deputaten-curatoren van de Theologische Hogeschool van „De Gereformeerde Kerken in Nederland" op 16 april 1968, te half elf in het gebouw van de Hogeschool, Broederweg 15 te Kampen.

Aanwezig: alle deputaten-curatoren; ook nu heeft ds. W. Scheele zich laten vervangen door zijn secundus ds. J. C. Janse.

De middagvergadering wordt bijgewoond door de hoogleraren: J. van Bruggen, dr. L. Doekes en J. Kamphuis.

Art. 5. Antwoorden van prof. dr. H. J. Jager en prof. C. Veenhof: Op het in de vergadering van 15 maart 1968 vastgestelde schrijven, gericht aan de hoogleraren dr. H. J. Jager en C.

Veenhof, is van ieder van hen een antwoord ingekomen. De vergadering benoemt een commissie ten einde deze antwoorden nader te bezien.

Art. 6. Heropening van de vergadering van deputaten-curatoren: De president-curator, ds. D. van Dijk, heropent de vergadering. De genoemde hoogleraren zijn thans aanwezig en worden verwelkomd.

Art. 8. Werkcomité studietoelichting: De rector, prof. dr. L. Doekes, brengt rapport uit van het contact dat prof. J. van Bruggen en hij gehad hebben met twee leden van het werkcomité studietoelichting over het programma, dat het werkcomité in de cursus 1968/1969 hoopt te verwirkelijken. Deputaten-curatoren besluiten een subsidie van f 1.750,— te verlenen.

Art. 9. Ingekomen stukken: a. schrijven van ds. D.K.W. 1 de daarin gestelde vraag zal worden beantwoord; b. brief van de kerk te E. over de door haar van de deputaten-financieel ontvangen aanslag in verband met een uit deze gemeente eventueel zich aanmeldende student. De secretaris, ds. H. Veltman, zal deze vraag beantwoorden.

Uit het **KORT VERSLAG** van de gecombineerde vergadering van deputaten-curatoren en deputaten-financieel van de Theologische Hogeschool van „De Gereformeerde Kerken in Nederland" op dinsdag 16 april 1968 in het gebouw van de Hogeschool, Broederweg 15 te Kampen.

Art. B. Financiële positie van de Theologische Hogeschool: De voorzitter van deputaten-financieel, broeder J. Hendriks, doet enkele mededelingen over de financiële positie van de Theologische Hogeschool. Verschillende kerken hebben nog niet aan haar financiële verplichtingen voldaan.

Deputaten-financieel stellen voor een schrijven te richten aan de kerkeraden, bij welke een aanmerkelijke achterstand is in het afdragen van de bijdrage.

Deputaten-curatoren gaan hiermee akkoord.

Uit het **KORT VERSLAG** van de voortzetting op vrijdag 10 mei 1968, van de vergadering van deputaten-curatoren van de Theologische Hogeschool van „De Gereformeerde Kerken in Nederland"; gedeeltelijk in tegenwoordigheid van hoogleraren in het gebouw van de Hogeschool, Broederweg 15 te Kampen.

Aanwezig: alle primi-deputaten-curatoren; met uitzondering van ds. W. Scheele, die vervangen was door zijn secundus, ds. J. C. Janse. Een deel van de middagvergadering wordt bijgewoond door de hoogleraren J. van Bruggen en dr. L. Doekes.

Art. 4. Rapport van een commissie uit deputaten-curatoren: De blijkens art. 4 van het Kort verslag van de vergadering van deputaten-curatoren van 16 april 1968 benoemde commissie uit deputaten-curatoren brengt rapport uit. Deputaten-curatoren doen een uitspraak over dit rapport.

Art. 5. Regeling van de propaedeutische colleges in de klassieke talen voor het cursusjaar 1968/1969: Namens de senaat van hoogleraren stelt de rector, prof. dr. L. Doekes, voor, — de hoogleraren J. van Bruggen en dr. L. Doekes zijn intussen ter vergadering gekomen — drs. G. J. van Middelkoop te verzoeken ook voor het cursusjaar 1968/1969 tijdelijk docent voor het geven van de propaedeutische colleges in Grieks en Latijn op te treden. Deputaten-curatoren besluiten overeenkomstig dit voorstel.

Art. 6. Voorbereiding van de Schooldag: Deputaten-curatoren besluiten de hoogleraren te verzoeken op de volgende vergadering van deputaten-curatoren advies uit te brengen over de voorbereiding van de Theologische Hogeschooldag.

Art. 7. Mededeling van de senaat van hoogleraren: De rector, prof. dr. L. Doekes, deelt namens de senaat mede, dat enkele studenten zich hebben laten inschrijven bij de theologische faculteit van de Vrije Universiteit; de senaat deelt met leedwezen mede, dat de inschrijving van deze studenten in het Album Studiosorum van de Hogeschool niet is bestendigd.

Art. 8. Verdere ingekomen stukken: De volgende ingekomen stukken komen nog in behandeling: a. schrijven van de raad van de Gerefor-

meerde Kerk te Gorinchem (scriba J. Wondergem) met het verzoek het zgn. attesten-besluit terug te nemen; deputaten-curatoren besluiten aan dit verzoek niet te voldoen; b. brief van de kerkeraad van Oldehove waarbij afschrift wordt gezonden van een schrijven aan de raad van de Gereformeerde Kerk van Kampen (scriba J. Bos); als kennisgeving aangenomen.

Art. 9. De heer B. Meijer aangezocht als docent „alfabetiseren“: Drs. J. P. Lettinga, coadjutor van de bibliothecaris, deelt mede, dat de heer B. Meijer, assistent-conservator is aangezocht op te treden als docent „alfabetiseren“ voor de cursus A 3 (Wetenschappelijke bibliotheken) van de Gezamenlijke Opleidingscommissie. Noch de bibliothecaris, de heer A. J. Roukema, noch de coadjutor hebben er bezwaar tegen, dat de heer B. Meijer als zodanig optreedt.

Deputaten-curatoren nemen met dankbaarheid kennis van dit ook voor de bibliotheek eervolle verzoek; zij hebben geen bezwaar dat de heer B. Meijer aan dit verzoek voldoet.

Art. 10. Moulage Codex Hammurapi: Drs. J. P. Lettinga verzoekt ten behoeve van de door hem gedoedeerde vakken te mogen aanschaffen een moulage (afgietsel) van de Codex Hammurapi, te bekostigen uit een daartoe bestaand fonds; wordt toegestaan.

Uit het **KORT VERSLAG** van de voortzetting, op vrijdag 17 mei 1968, van de vergadering, begonnen op 16 april 1968, van deputaten-curatoren van de Theologische Hogeschool van „De Gereformeerde Kerken in Nederland“, gedeeltelijk in tegenwoordigheid van hoogleraren in het gebouw van de Theologische Hogeschool, Broedweg 15 te Kampen.

Art. 5. Emeritaatsaanvraag van prof. C. Veenhof: Van prof. C. Veenhof is een schrijven ingekomen, waarin hij met ingang van 1 september 1968 emeritaat aanvraagt, omdat zijn gezondheidstoestand het hem onmogelijk maakt met zijn werk aan de Theologische Hogeschool voort te gaan. Prof. C. Veenhof kwam tot deze emeritaatsaanvraag op dringend advies van zijn huisarts.

De rector, prof. dr. L. Doekes, spreekt er, namens hoogleraren, zijn leedwezen over uit, dat de oudste hoogleraar zijn arbeid voortijdig moet beëindigen.

Deputaten-curatoren besluiten aan het verzoek van prof. Veenhof te voldoen, en hem overeenkomstig artikel 6 van hun instructie, eervol te ontslaan uit de dienst der Hogeschool ten behoeve van de opleiding tot de dienst des Woords, onder betuiging van dank voor het gedurende meer dan 20 jaar gegeven onderwijs.

Art. 6. Verzoek om advies aan de senaat: Deputaten-curatoren besluiten, naar art. 5 van hun instructie, de senaat advies te vragen over de wijze, waarop in de vacature van hoogleraar, ontstaan door het verlenen van emeritaat aan prof. C. Veenhof, dient te worden voorzien. Eveneens wordt aan de senaat verzocht deputaten-curatoren te adviseren over de wijze, waarop in de colleges in de ambtelijke vakken en filosofie gedurende de tijd, dat de vacature prof. C. Veenhof nog niet is vervuld, zal worden voorzien.

Namens deputaten-curatoren,
F. de Vries, h.t. assessor.

Langerak - Ds. H. Amelink. De classis Dordrecht-Gorinchem

kennis genomen hebbende van het verzoek van de raad der Gereformeerde Kerk te Dordrecht, om uit te spreken „dat de kerkeraad van Langerak zijn dienaar des Woords heeft te vermanen over zijn ondertekening van de zgn. „Open Brief“ en aan zijn dienaar des Woords de eis heeft te stellen, dat deze zijn handtekening onder de „Open-Brief“ heeft terug te nemen“;

constateert

dat de raad van de Gereformeerde Kerk te Dordrecht bij zijn verzoek stelt, dat handhaving van de handtekening van ds. Amelink onder de O.B. „ook rechtstreeks ons samenleven in classicaal verband raakt en in de grond der zaak opbreekt“ (brief 14 dec. 1966) en dat „de ondertekening van de O.B. ons classicaal samenleven onmogelijk gaat maken“ (brief aan de classis dd. 4 dec. 1967);

constateert voorts

dat voor bovengenoemde stelling in hoofdzaak deze gronden worden aangevoerd:

1. In de O.B. „wordt de verwerping van de schorsing en afzetting van ds. A. v. d. Ziel op geen enkele deugdelijke wijze gestaafd, maar alleen als feit geconstateerd“ (brief 14 dec. 1966);
2. In de O.B. wordt „de vrijmaking geloofend als te zijn een werk des Heren“ en „confessioneel te legitimeren met de artikelen 27 e.v. van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis“ „maar wordt integendeel zulke overtuiging gekwalificeerd als een vrijmakings ideologie en een gevaarlijk vrijmakingsgeloof“; en wordt voorts „de vrijmaking gedegradeerd tot een broedertwist rond de opdrachten van de Heer der kerk“ (brieven 14 dec. 1966 en 15 maart 1967);
3. In de O.B. „wordt de kritische vraag gesteld of het historisch fundament van de Gereformeerde Kerken wel samenvalt met dat van de heilige, algemene, christelijke kerk“ en „wordt de oproep gedaan dat wij uit ons klein-vaderlands gedoe ons zullen laten leiden naar het niveau van de wereldkerk, waarheen Christus ons gezegd wordt ons te dringen“ (brief 15 maart 1967);

overweegt bij de eerste grond:

dat in de O.B. niet zonder aanvoering van gronden de schorsing en afzetting van ds. v. d. Ziel wordt afgewezen (o.a. wordt er op gewezen, dat zij plaats vond tegen de rechtsregels van het kerkverband);

dat niet is aangetoond, dat in een stuk met een karakter en een adres als de O.B. bredere bewijsvoering noodzakelijk was; dat allerminst is aangetoond, dat hierdoor de classicale samenleving met de kerk van Langerak tot ontbinding zou worden gebracht;

overweegt bij de tweede grond:

dat de kerkeraad van Dordrecht bij deze weergave geen recht doet aan wat in de O.B. over de vrijmaking staat geschreven (o.a. wordt gesteld dat de vrijmaking was een daad van gehoorzaamheid, door de Heilige Geest gewerkt); dat de kerkeraad van Dordrecht hiermee in elk geval uit de O.B. een conclusie trekt, die ds. Amelink zeker niet voor zijn rekening neemt, gezien ook het schrijven van de kerkeraad van Langerak aan Dordrecht dd. 2 maart 1967:

„Wij kunnen U verzekeren dat onze dienaar des Woords van harte van mening is dat de vrijmaking een werk des Heren is; dat hij zijn en onze kerkkeus wel degelijk confessioneel bepaald en te legitimeren acht; dat hij van mening is, dat onze kerken ware kerken zijn; dat hij in woord en daad, tijdens de dienst des Woords, op huisbezoek, en bij het onderwijs aan de jeugd, de vrijmaking voorstaat en bevordert“;

Ook op dit punt heeft de kerkeraad van Dordrecht niet aangetoond, dat de samenleving in classicaal verband met de kerkeraad van Langerak onmogelijk wordt gemaakt.

overweegt bij de derde grond:

dat de kerkeraad vna Dordrecht hierbij in 't geheel niets bewijst, doch enkel zegt: „deze en dergelijke uitspraken zijn toch voor geen tweërlei uitleg vatbaar“ (brief 15 maart 1967);

Ook op dit punt toont de kerkeraad van Dordrecht niet aan, dat hem het classicaal samenleven met de kerk van Langerak onmogelijk gemaakt wordt.

overweegt voorts

1. dat uit het antwoord van de kerkeraad van Langerak dd. 2 maart 1967 een duidelijke eenheid in praktisch belijden met de kerkeraad van Dordrecht valt te lezen;
2. dat de kerkeraad van Dordrecht wel zegt, dat naar zijn overtuiging de handtekening van ds. Amelink onder de verklaring van de kerkeraad van Langerak dd. 2 maart 1967 „in flagrante tegenspraak is“ met zijn ondertekening van de „Open Brief“ (brief 15 maart 1967) doch dit niet bewijst;
3. dat de kerkeraad van Dordrecht voor zichzelf wel van oordeel kan zijn, dat de inhoud van deze verklaring niet overeenstemt met de inhoud van de door ds. Amelink mede-ondertekende Open Brief, doch dat hij dan ds. Amelink en de kerkeraad van Langerak niet moet blijven houden aan wat hij meent te moeten lezen in of concluderen uit de O.B., terwijl ds. Amelink dat zelf niet voor zijn rekening neemt; doch dat de kerkeraad van Dordrecht dan deze door hem geconclu-

Redactieleden:

Ds. H. AMELINK, Dr. J. BOSCH,
P. GROEN, Prof. Dr. H. J. JAGER, Drs.
J. G. VAN OORD, Dr. P. G. SMELIK,
Prof. C. VEENHOF, Ds. G. VISEE

Adres van de Redactie:

Ds. H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Geref. Persvereniging „Opbouw“:

adres secretaris en penningmeester:
Van Lynden van Sandenburglaan 16,
Utrecht. Telef. 030-711450. Giro 448367.

Administratie abonnementen:

Drukkerij Steenberg,
Slotlaan 220, Zeist. Telef. 03404-12452

Abonnementprijs

f 15,— per jaar (bij vooruitbetaling)
Zeist. Giro 233117.
Advertentieprijs 20 ct. per mm
Familieberichten 15 ct. per mm

deerde tegenstrijdigheid heeft te dragen, dankbaar voor de positieve verklaring van de kerkeraad van Langerak aangaande zijn dienaar des Woords;

overweegt tenslotte en vooral:

dat, terwijl voor het door de kerkeraad van Dordrecht uit de O.B. afgelezene al het bewijs ontbreekt,

in het bezwaarschrift van Dordrecht ook elk bewijs ontbreekt, dat ds. Amelink en de kerkeraad van Langerak van de H. Schrift en de belijdenis zijn afgeweken, welke afwijking toch zeker aanwezig en duidelijk vanuit Schrift en belijdenis aangewezen zal moeten zijn, wil er gezegd kunnen worden, dat de classicale samenleving in principe verbroken of zodanig aangetast is, dat zij door de Here verboden is.

Schrift en belijdenis immers vormen de basis waarop de kerken in de classis samenwerken en niet eenparigheid in beschouwing over de vrijmaking.

Daarom spreekt de classis uit

aan het verzoek van de raad van de Gereformeerde Kerk te Dordrecht niet te kunnen voldoen;

en besluit

van deze uitspraak, met de voorafgaande constatering en overwegingen, kennis te geven aan
a. de raad van de Gereformeerde Kerk te Dordrecht;
b. de raad van de Gereformeerde Kerk te Langerak;
c. ds. H. Amelink te Langerak.

Heemstede. Op 11 mei jl. hebben 2 kerkeradsliden de gemeente opgeroepen de ontrouwe leiding van de kerkeraad niet langer te volgen. Een deel der gemeente gaf aan deze oproep gehoor en bezocht op 12 mei de diensten te Hoofddorp.

Op 19 mei werden eigen diensten in Heemstede belegd, waarin voorgingen ds. Breen en ds. Meilof.

Als reden tot afscheiding wordt opgegeven: de afwijking van de kerkeraad van het voorstel van de kerk te Beverwijk om ds. H. J. v. d. Kwast niet langer als afgevaardigde van de kerk te Haarlemmermeer-Oostzijde te ontvangen ter classicale vergadering. Hierdoor zou volgens afgescheidenen niet alleen de classis Haarlem, maar ook de kerk te Heemstede haar geref. karakter verloren hebben. Een voorstel om tijdelijk geen classisvergadering te bezoeken, door de kerkeraad aanvaardbaar geacht, werd door de 2 heengaande kerkeradsliden verworpen.

TE HUUR HEEMSTEDE

VRIJ HUIS MET RUIME TUIN,

6 km van strand Zandvoort.

Van 29 juli-12 augustus.

C. P. Plooy, Leidsevaartweg 103, telef. 023 - 82166

TE HUUR IN GEZINSKAMP HARDERWIJK

4 PERSOONS CARAVAN

met gesloten voortent

voorzien van gas, water en elektrisch licht.

Nog vrij voor 29 juni en na 20 juli.

Ph. A. Knieriem, Zandlaan 13, Harderwijk, tel. 03410-2108